

najučinkovitejša rešitev pa je po avtorjevem mnenju računalniška tehnika.

Richard Abel, Američan in lastnik podjetja za obdelavo podatkov, ki se je specializiralo za znanstvene in specialne knjižnice, v sicer zelo kratkem članku »Napačne odločitve pri ustvarjanju sistemov za avtomatsko obdelavo podatkov v knjižnicah« pa opozarja na izredno visoke stroške delovanja knjižnic, ki imajo računalnike. Navaja tudi izračune. Kritična analiza rentabilnosti naj bi po njegovem mnenju pripravila knjižnice do tega, da se odrečejo razkošju, »da znova v celoti ali delno izumijo kolo«. Doktor Stummvoll v komentarju k članku z zadoščenjem ugotavlja, da so te trditve zelo poučne tudi za avstrijske knjižnice, in s številkami dokazuje, da je za sedaj uvajanje avtomatske obdelave podatkov v avstrijskih knjižnicah še vedno predrago.

Ferdinand Baumgartner je pri speval temeljito analizo knjižnic avstrijskih višjih in visokih šol po podatkih ankete, ki jo je z računalnikom obdelal oddelek za načrtovanje in statistiko pri avstrijskem ministrstvu za znanost. Robert Zahlbrecht je v 3. številki objavil članek o rentabilnosti zbirnih pošilk pri zameni publikacij. Ta način je zelo drag, kar potrjujejo tudi zbrani statistični podatki.

Otto Wächter poroča o prizadevanjih Inštituta za restavriranje pri avstrijski nacionalki, ki se že več let ukvarja s poizkusi za podaljšanje trajnosti papirja, ki vsebuje lesovino. Tudi v najugodnejših razmerah tak papir ne bi dočakal več kot dvesto let, zato si prizadevajo, da bi odkrili cenene konzervatorske postopke. Veliko gradiiva se da tudi prefilmati, čeprav tudi filmski material ni dovolj obstojen, zelo verjetno pa bodo kmalu začeli izdelovati tudi boljše filme. V članku avtor zelo nazorno raz-

laga konzervatorske postopke, ki jih uporabljajo v inštitutu.

Josef Stummvoll je v tem letniku v zadnji številki zaključil svojo zelo obširno študijo o problemih zgodovine tehnike in pismenstva, ki jo je začel objavljati že v 22. letniku. Jesenska številka Biblosa je izšla ob zborovanju avstrijskih bibliotekarjev v Gradcu, v njej pa je največ člankov o zgodovini štajerskih tiskov in knjižnic.

Glasilu, ki je že v prejšnjih letnikih objavljalo članke o knjižničarstvu v drugih deželah, jim je v tem letniku namenilo še več prostora in pritegnilo tudi sodelavce iz tujine. Članek Henryja R. Meiselsa (v angleščini) »Knjižnična mreža v Illinoisu« je dobra informacija o zasnovi in delovanju doganih knjižničnih sistemov, ki oskrbujejo z literaturo več kot 11 milijonov prebivalcev. Zanimiva so zlasti poglavja o centralni obdelavi gradiiva, medknjižnični izposoji, bibliobusih, stikih z javnostjo in knjižnični službi za slepe.

Ob smrti naše znane bibliotekarke Melitte Pivec-Stelē je Miloš Rybač napisal spominski članek. Ob tem je uredništvo Biblosa za leto 1975 napovedalo izid posebnega zvezka, ki bo posvečen slovenskemu knjižničarstvu.

Med stalnimi rubrikami naj za konec omenim še zelo tehtne informacije o bibliotečni tehniki, za katere skrbi Peter Sika.

Zlata Kert

Buch und Bibliothek. Fachzeitschrift der Bibliothekare an Öffentlichen Büchereien e. V. Reutlingen, 26(1974)1—12.

Strokovno glasilo zahodnonemških ljudskih knjižničarjev je že dolgo zajetna periodična publikacija; letnik 1974 šteje 1108 strani velike osmerke. Da si ustvarimo približno podobo, s kolikšno gospodarsko močjo revija deluje, navedimo, koliko je uporabila denarja za let-

nik 1973: 431.435,10 DM, ali po približni današnji dinarski vrednosti: 3,2 milijona dinarjev (novih, seveda).

Glasilo je vsebinsko mnogoobrazno. Mimo teoretičnih razprav v zvezi s knjižničarstvom in knjigo streže bravcu z različnimi poročili in sporočili, tako da si more sproti — od številke do številke — dopolnjevati znanje o najbolj perečih problemih knjižničarstva v ZR Nemčiji, in kar je zelo priročno, tudi o podobnih problemih drugod po svetu. Opozorila nas morejo pri priči usmeriti k originalni bibliotekarski literaturi obravnavane dežele. Zato je glasilo (njena kratica — BuB) zelo uporaben bibliotekarski informator.

Tretja številka je tematska; skraj v celoti je posvečena problematiki javne glasbene knjižnice v ZR Nemčiji. Uvodni članek Glasbena knjižnica danes — njeno mesto, položaj in naloge je napisal Burchard Bulling. Iz njega izvemo, da so glasbene knjižnice sestavni del nemškega javnega knjižničarstva, vendar imajo povsem določene namene — tešiti potrebe po glasbi, kakršne čuti sodoben človek. Glasba v ZR Nemčiji ni več »najsvetejša nacionalna vrednota«, pač pa docela konkretna ekološka in sociološka zadeva (takó Nemški svet za glasbo).

V ZR Nemčiji je potegnjena ostra ločnica med tipoma znanstvene in javne glasbene knjižnice. Drugi tip je na široko odprt glasbeni praksi, zato se nanj obračajo predvsem vsi muzicirajoči — od učenca glasbene šole do glavnega dirigenta simfoničnega orkestra. Javne glasbene knjižnice ponujajo uporabnikom knjige in revije o glasbi, arhiv gramofonskih plošč in glasbenih kaset, izposojevalnico plošč, kaset in muzikalij, kompletne in komentirane izdaje glasbenih del, bibliografsko službo, poslušanje glasbe z raznimi tehničnimi pripomočki. Poleg tega so glasbene knjižnice do-

polnilo siceršnjega glasbenega življenja v kraju, s tem da same organizirajo koncertne prireditve in pogovore o glasbi.

Helmut Rösner v svojem topografskem poskusu Glasbene knjižnice v Zvezi republik predvsem opozarja na številčno in vsebinsko neskladnost: v Zvezi republik je 90 simfoničnih orkestrrov, 50 opernih gledališč in 400 glasbenih šol, pa samo 54 glasbenih knjižnic. Po njegovem mnenju bi morale imeti glasbeno knjižnico vsako mesto z nad 100.000 prebivalci, pa tudi tista mesta z manj prebivalci, a z razvitim glasbenim življenjem. (Koliko bi jih potemtakem potrebovali na Slovenskem?) Pisec še posebej nanaša vprašanje ustrezne izobrazbe knjižničarja v glasbeni knjižnici, da bi zmožel vse naloge, ki mu jih zastavlja občinstvo v njih, zlasti otroci in mladina.

Posebne pozornosti je vreden prispevek Wernerja Schebacha v št. 1.2 Trivialna literatura — kronično zmotno interpretirana. Pisec izhaja iz ugotovitve, da igra trivialna literatura v življenju velikega številca bralcev nenavadno važno vlogo; mnogi bralci se srečujejo samo s trivialno literaturo. Z obilnim sklicevanjem na predmetno literaturo pisec karakterizira kič in šund in socialno interpretira kot literaturo oblastnikov; v snoveh trivialne literature da se odraža oblastniško nasilje. Med »visoko« in trivialno literaturo ne more biti nepremostljivega nasprotja, saj obe po svoje odsevata socialni sistem, v katerem sta nastali; sta tako rekoč dve plati ene same medalje: »Če literarna veda zaničuje ali spregleduje trivialno literaturo, kaže pomanjkljivo refleksijo o svoji psihični in socialni poziciji.«

Po vsem tem Werner Schebach sodi, da morajo knjižničarji v javnih knjižnicah upoštevati nova dognanja literarne psihologije in literarne sociologije o trivialni literaturi. Predvsem je treba vedeti,

prvič, da je pavšalna odklonitev trivialne literature nepravilna tako glede na literarne sodbe kakor na didaktičnost; drugič, branje trivialne literature je včasih človeku potrebno, in tretjič, branje trivialne literature čez časovno omejeno obdobje je lahko nevarno, ker more voditi v psihično in socialno apatijo.

Med vedno znova poudarjenimi premišljevanji o novi vlogi javne knjižnice pa je treba izvajati iz zahodnonemške duhovne klime — velja omeniti sestavek Hilmana Hoffmanna Javna knjižnica ne more biti naprednejša, kot je napredna zavest knjižničarjev. V sestavku je ponovno poudarjeno, da še ni odpravljena historično pogojena pregrada med bravcem in knjižničarjem, ki da se ga še drži »aristokratstvo«, s katerim se obrača zgolj na sposobnega bravca. Naprednost javne knjižnice je treba doseči tudi s tem, da ne bo samo »pokopališče knjig«, marveč da se bo razvila v pravo informacijsko in dokumentacijsko središče. Za takšno ustanovo pa bodo potrebni najrazličnejši profili strokovnjakov, od bibliotekarja, andragoga, socialnega delavca, mediotekarja do specialista za oblikovanje prostega časa.

Čeprav je v takšnih sestavkih mogoče začutiti pridih zanesenjaštva, ga je mogoče kot pobudo sprejeti, četudi si trd realista. Kot takšen z zadovoljstvom odkriješ med poročili o organizacijskih in vsebinskih dosežkih zahodnonemškega knjižničarstva tudi kaj takšnega, kar ti pove, da smo kakšen ugleden nemški kraj ali pokrajino knjižničarsko presegli. Potem z večjim upanjem bereš na primer tudi poročila o načrtih za uvedbo računalništva v sistemu zahodnoberlinskega javnega knjižničarstva ali o načrtih za nadaljnje širjenje teleksne mreže v zahodnonemškem javnem knjižničarstvu.

Bruno Hartman

Nachrichten für Dokumentation. Zeitschrift für Information und Dokumentation. Frankfurt a. M., 25 (1974)1—6.

Vsebinsko bogati, jubilejni 25. letnik revije ponuja marsikaj zanimivega tudi knjižničarjem. Odsek za knjižničarstvo pri Nemški raziskovalni skupnosti objavlja smernice za razvoj AOP v knjižničarstvu (št. 1, str. 37—40), v katerih predlaga vrsto sistemskih in programskih rešitev, primernih tudi za naše načrtovano vključevanje računalništva v bibliotечne procese. Za naše visokošolske knjižnice, ki v razvojnih načrtih predvidevajo uvajanje dokumentacijske službe, je zanimiv članek berlinskega bibliotekarja D. Fleischerja (št. 4, str. 156—160) »Nameravana dokumentacijska dejavnost v strnjeni povezavi z univerzno knjižnico«. V isti zvezi ima posebni pomen osnutek, ki ga je pripravila Komisija za gospodarnost v informacijski in dokumentacijski službi pri Nemški družbi za dokumentacijo, ki govori o stroških za ureditev indok služb in o stroških za njihovo funkcionalno usposobitev (št. 4, str. 161 do 167); ta poimenski (ne številčni) pregled stroškov ima namen enotno opredeliti stroške in določiti merila zanje, kar bo osnova za analizo gospodarnosti indok dejavnosti in za njihovo smotrno načrtovanje. Naj omenimo še prispevek, ki nazorno predstavlja programsko zasnovano indok centra, ki jo je pripravil »Lindenfelser Kreis« strokovnjakov (št. 1, str. 40—41).

Med teoretičnimi razpravami bi opozorili na študijo avstrijskega dokumentalista E. Wüsterja, v kateri razvija logistično notacijo za odnose med pojmi (št. 6, str. 256—263); od odnosov med pojmi, bodisi logičnih, ontoloških ali analognih, je odvisna tako zgradba klasifikacijskih sistemov kot tudi zgradba tezavrov. Obširne preglednice v članku nam ponazarjajo in tolmačijo direktne (vertikalne) hierarhične